

härja Keldo
Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 27.08.2026 nr 1-4/26/3204,
KLIM/26-0953/-1K

Meie 23.09.2026 nr 1.1-11/3509-2

**Maagaasiseaduse ja teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastamine**

Lugupeetud härja Keldo

Rahandusministeerium kooskõlastab maagaasiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu üksnes järgmiste märkustega arvestamisel.

1. Juhime tähelepanu asjaolule, et eelnõuga kavandatavad muudatused toovad kaasa olulise regulatiivse vastuolu turegulatsiooni ning maksuregulatsiooni (aktsiisiga maksustamise) vahel, mis vajab enne eelnõu edasist menetlemist lahendamist ja kooskõlastamist.

Eelnõuga muudetakse ja laiendatakse maagaasi mõistet turegulatsiooni tähenduses, võimaldades senise ühe gaaskütuse (maagaas) asemel võrgus käidelda erinevate gaaside segusid, mida on tehniliselt ja ohutult võimalik süsteemi juhtida.

Maksustamise kontekstis on alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses (ATKEAS) maagaas defineeritud teisiti, tuginedes rangelt kombineeritud nomenklatuuri (KN) koodidele ja kasutusotstarbele. Levinumalt maksab maagaasilt aktsiisi võrguettevõtja, kellel tekib maksukohustus maagaasi kasutusele võtmisel soojuse tootmiseks ning maagaasi edastamisel võrgust tarbijale, kes ei ole võrguettevõtja ega maagaasist soojuse ja elektrienergia koostootja. Võrguettevõtjal tekib aktsiisimaksukohustus maagaasi tegelikul võrgust väljastamisel.

Kui ülekandevõrgus segatakse maagaas kokku muude gaasidega, ei väljastata võrgust tarbijale juriidiliselt enam puhast maagaasi, vaid täiesti uut gaaskütust ehk gaaside segu.

Maksustamisel on määrava tähtsusega see, milline on energiatoote kaubakood vastavalt kombineeritud nomenklatuurile (KN). Maagaasi KN-koodiga klassifitseeritakse ainult fossiilset päritolu looduslikku maagaasi. Erinevate gaaside segamisel saadakse uus gaaskütus, mis ei liigitu enam puhtaks maagaasiks.

Eelnõu seletuskirjast ei nähtu, millise KN-koodi alla sellised gaaside segud tulevikus liigituvad ning kuidas on tagatud selle ühene määratlemine aktsiisikaubana ATKEAS-e tähenduses.

Eelnev võib omada mõju maagaasi aktsiisiga maksustamise korrale ja riigieelarve tuludele. Kui võrguettevõtjad hakkavad käitlema gaasisegu, mida õiguslikult ATKEAS-e mõistes enam maagaasiks ei loeta, satub ohtu kogu senine maagaasi aktsiisiga maksustamise korraldus. Tekib õigusliku vaakumi risk, kus füüsiline tarneahel ja võrk toimivad, kuid juriidilises mõttes aktsiisiga maksustatavat maagaasi turul enam ei liigu. See toob kaasa otsese ja olulise fiskaalse riski riigieelarve aktsiisituludele olukorras, kus tarbijateni jõudev segu koosneb endiselt suures osas fossiilsest maagaasist. Meil puudub praktiline teadmine, milliseid gaaside segusid ja millises vahekorras gaasivõrgus käitlema hakatakse. Näiteks maagaasi ja vesiniku segud erinevas vahekorras. Vajame Teie sisendi põhjal koos Maksu- ja Tolliametiga aega täiendavaks analüüsiks, kuidas selliseid segusid klassifitseeritakse ja maksustatakse/ei maksustata. Eelnevast võib tuleneda vajadus ATKEAS-e muutmiseks nii maksuregulatsiooni, aruandluse kui aktsiisi IT-süsteemide puhul, mis vajab ressursse ja aega planeerimiseks.

2. Eelnõuga sätestatavad virtuaalsed ühendus- ja kauplemispunktid võimaldavad teha võrkudeülest tegevust ning vahetada gaasi omandivormi ilma konkreetse füüsilise sisenemis- või väljumispunktita.

ATKEASe järgi põhineb aktsiisikohustuse tekkimine ja deklareerimine füüsilistel mõõtepunktidel (kui gaas väljub võrgust lõpptarbijale või aktsiisilaost tarbimisse). Virtuaalsed tehingud võrgu sees ei tohi tekitada ennatlikku aktsiisikohustust ega võimaldada maksudest kõrvalehoidumist läbi tehingute asukoha fiktsiooni. Seega tuleb tagada õiguslik selgus, et finants- ja bilansiarvestus virtuaalsetes punktides jääb aktsiisiolemuslikult lahutatuks füüsilisest aktsiisimõõtmisest.

3. Vajame selgitust, kuidas on ette nähtud uue turuosalisena sissetoodava „aktiivne kasutaja“ (tarbija, kes ka toodab taastuv gaasi ja suunab seda ülekandevõrku) puhul gaasi mõõtmine ja arvestus.

Kui aktiivsete kasutajate puhul hakatakse rakendama netomõõtmist või -arveldust (tarbitud ja võrku antud koguste tasaarveldust teatud perioodi lõikes), tekib vastuolu ATKEAS-e põhimõtetega. Aktsiisiga maksustatakse reaalselt tarbitud brutokogust. Tarbija ei tohi oma aktsiisikohustust vähendada omatoodetud gaasi võrku andmisega, v.a kui aktsiisiseadus sätestab selleks otsese vabastuse.

4. Eelnõuga luuakse gaasiettevõtjatele ja tarbijatele õigus tarnida ning vastu võtta maagaasi otsetoru kaudu, mis toimib väljaspool reguleeritud jaotusvõrke.

ATKEAS näeb ette, et võrguväliselt soetatud maagaasi tarbijal tekib maksukohustus maagaasi kasutusele võtmisel soojuse tootmiseks. Vajame täiendavalt aega hindamaks, kuidas otsetoru regulatsioon sobitub kehtiva aktsiisiõigusega.

5. Eelnõuga reguleeritakse suletud jaotusvõrke (nt tööstusparkide sisesed piiratud võrgud). Vajab selgitamist, kas suletud jaotusvõrgu käitajat on ATKEASes õiguslikult võimalik käsitada samaväärselt võrguettevõtjaga.

6. Eelnõuga luuakse vesinikuturu regulatsioon ja võimaldatakse gaasiturust ümberkujundamist. Kuigi vahetult eelnõu vastuvõtmisega investeerimiskohustust ei kaasne, luuakse alus tulevikus mahukate investeeringuvajaduste tekkeks. Palume seletuskirjas täiendavalt selgitada investeerimiskohustuse tekkimise asjaolusid, regulatsiooni rakendamiseks vajalikku investeeringute mahtu ja investeeringute rahastamise põhimõtteid.

7. Seletuskirjas on toodud, et eelnõuga kaasneb kahe täiendava ametikoha vajadus ning seejuures on märgitud, et täiendavad vahendid taotletakse riigi eelarvestrateegia protsessis 2027–2030. 15. septembri 2026. a seisuga täiendavaid vahendeid ei eraldata, seega on vaja seletuskirja täiendada, kuidas on kavas tekkivad kulud katta olukorras, kus täiendavaid vahendeid ei eraldata.

8. Seletuskirjas tuuakse korduvalt esile, et riigiasutuste koormuse kasv ja personali lisavajadus on järkjärguline ja turu arengutest sõltuv ning pikemas perspektiivis töökoormus väheneb fossiilsete gaaside vähesema kasutuse tõttu, leiame, et seetõttu on oluline riigiasutuste lisavajadusi (sh personal) planeerides põhjalikult kaaluda, millal on kulud põhjendatud. Võrgu arengukavade osas ja muude lisakohustuste rakendamisel tasub töötada välja võimalikult vähe koormavad formaadid.

9. Teeme ettepaneku täiendada eelnõu ja seletuskirja koostöös Rahandusministeeriumi ja Maksu- ja Tolliametiga, et analüüsida muudatuse mõju aktsiisimaksustamisele ning tagada maagaasiseaduse ja ATKEAS-e sätete regulatiivne kooskõla enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493
Virge.Aasa@fin.ee

Lauri Lelumees 5885 1404
Lauri.Lelumees@fin.ee

Rando Kängsepp 5982 5053
Rando.Kangsepp@fin.ee

Karoli Niilus 5885 1381
Karoli.Niilus@fin.ee

Gerly Elbrecht 5918 5868
gerly.elbrecht@fin.ee